

ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.

(ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΥΓΙΕΙΝΗΣ
ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ)
ΔΥΟ ΧΡΟΝΙΑ ΜΕΤΑ

Η δημιουργία του Ελληνικού Ινστιτούτου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας έρχεται, να καλύψει ένα μεγάλο κενό στον τομέα των εργασιακών σχέσεων στη χώρα μας. Σκοπός του Ινστιτούτου είναι η εξασφάλιση της αναγκαίας επιστημονικής και τεχνικής υποστήριξης προκειμένου να εξυπηρετηθεί η πολιτική για την υγεία, την υγεινή και την ασφάλεια της εργασίας στην Ελλάδα.

Λίγοι μόνο αριθμοί αρκούν για να καταδειχθεί η έκταση της ανάγκης για την πρόληψη του επαγγελματικού κινδύνου στη χώρα μας:

— Ετησίως συμβαίνουν περίπου 30.000 εργατικά ατυχήματα.

— Το οικονομικό κόστος των εργατικών ατυχημάτων για το ΙΚΑ μόνο και για το έτος 1987 (έτος εξεταζόμενο από σχετική μελέτη) ανέρχεται σε 16,1 δις δρχ.

— Το σημερινό ετήσιο κόστος των εργατικών ατυχημάτων για την Εθνική Οικονομία ξεπερνά τα 25 δις δρχ. Το κόστος για τις επαγγελματικές ασθένειες δεν μπορεί να υπολογισθεί δεδομένου ότι στη

χώρα μας δεν υπάρχει ακόμη αντίστοιχο σύστημα για την καταγραφή τους.

— Κάθε χρόνο 11.000 περίπου εργαζόμενοι ασφαλισμένοι στο ΙΚΑ οδηγούνται σε πρώτη συνταξιοδότηση για λόγους υγείας, με τον χαρακτηρισμό "κοινή νόσος".

Η δημιουργία του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. έγινε με το άρθρο 6 της ΕΓΣΣΕ 1991- 92Η εμπειρία από την πορεία ίδρυσης του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. δείχνει ανάγλυφα ότι σήμερα υπάρχουν προβλήματα που η αντιμετώπισή τους προϋποθέτει την ευρύτερη δυνατή συνεργασία που μπορεί να επιτευχθεί στην κοινωνία μας.

Συνεργασία, ακόμη και μεταξύ πλευρών, όπως των εργοδοτών και εργαζομένων, οι οποίες για άλλα θέματα μπορούν να ανταγωνίζονται φθάνοντας μέχρι και την σύγκρουση. Όταν πρόκειται όμως για αξίες όπως η προστασία και η προαγωγή της υγείας του ανθρώπου κατά την εργασία του, τα μέρη που σε άλλη περίπτωση μπορεί να συγκρούονται, αναγνωρίζουν με τον πλέον επίσημο τρόπο ότι μόνο μέσα από μία κοινή προσέγγιση είναι δυνατόν να σημειωθεί πρόοδος, η οποία επιπλέον έχει πολλαπλά οφέλη για την εθνική οικονομία και για την βελτίωσή της ανταγωνιστικότη-

ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΓΣΕΕ ΜΕ ΘΕΜΑ:

"Μισθωτοί και Συνδικαλισμός στην Ελλάδα".

Ανάμεσα στα ερωτήματα της έρευνας υπήρξε και το ερώτημα "ποια είναι τα σημαντικά προβλήματα της χώρας". Μετά την οικονομική κρίση (64,9%) και την ανεργία (54,8%), η καταστροφή του περιβάλλοντος ήταν το τρίτο πρόβλημα που απασχολεί τους εργαζόμενους με ποσοστό 49,4%.

Σαν συμπέρασμα από αυτό το ποσοστό μπορεί να εξαχθεί το ακόλουθο.

Υπάρχει εμπεδωμένη πλέον οικολογική συνείδηση στους εργαζόμενους. Το περιβάλλον και προφανώς όλα τα ζητήματα που απορρέουν από την υποβάθμιση των συνθηκών και της ποιότητας ζωής, έχουν σταθεροποιηθεί στις πρώτες θέσεις γεγονός που πρέπει να λαμβάνεται σοβαρά πλέον υπ' όψη στη χάραξη της στρατηγικής του συνδικαλιστικού κινήματος.

Το ζητούμενο είναι το πως και το πότε θα συνέχεια στη σελίδα 3

τας των επιχειρήσεων. Πρέπει όμως εδώ να αναφερθεί ότι η συνεργασία αυτή και η πρόσδοση γενικότερα στην υγεινή και ασφάλεια της εργασίας, δύσκολα μπορούν να επιτευχθούν χωρίς την ενεργό συμμετοχή των εργαζομένων σε επίπεδο επιχείρησης, δηλαδή του υποκειμένου της όλης προσπάθειας. Στη χώρα μας θεωρούμε ότι υπάρχουν ακόμη πολλά που μπορούν και πρέπει να γίνουν, σε επίπεδο επιχείρησης, για την ανάπτυξη της συνεργασίας μεταξύ εργοδοτών και εργαζομένων καθώς και για τη συμμετοχή των εργαζομένων, παρά την πρόσδοση η οποία έχει επιτευχθεί σε κεντρικό επίπεδο. Η συνεργασία και η συμμετοχή, είναι δύο έννοιες

που συμβαδίζουν. Η προώθησή τους πρέπει να απασχολήσει όλους μας.

Το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. θα προσπαθήσει από την πλευρά του να συμβάλει συστηματικά.

Η εμπειρία που αποκτήθηκε από τις συνδικαλιστικές οργανώσεις κατά την πορεία ίδρυσης του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. αξιοποιήθηκε και για μία σειρά άλλα σοβαρά προβλήματα που απασχολούν την κοινωνία μας, όπως της οικονομικής ανάπτυξης, της κοινωνικής ασφάλισης, της προστασίας του περιβάλλοντος κ.α.

* Απόσπασμα από την εισήγηση του Προέδρου του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. κ. Άλ. Κρητικού σε σχετική εκδήλωση.

ΥΓΕΙΑ - ΑΣΦΑΛΕΙΑ & ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Οι επαγγελματικές ασθένειες διεθνώς και στην Ελλάδα

Διεθνή δεδομένα: Σε πρόσφατη διακήρυξη της ΠΟΥ* που έγινε κατά την 2η συνάντηση του ίδιου οργάνισμού με αντίστοιχα διασυνδεδεμένα κέντρα Ιατρικής της Εργασίας στην Κίνα (11-14/10/1994) αναφέρει μεταξύ των άλλων, ότι σύμφωνα με αξιόπιστες εκτιμήσεις,

- 100 εκατομμύρια εργαζόμενοι απειλούνται και 200.000 πεθαίνουν κάθε χρόνο σε εργατικά ατυχήματα,
- 80 - 150 εκατομμύρια νέες περιπτώσεις επαγγελματικών ασθενειών που εμφανίζονται.
- 80 - 150 εκατομμύρια νέες περιπτώσεις επαγγελματικών ασθενειών, αποδίδονται στην έκθεση των εργαζομένων σε βλαπτικούς παράγοντες

κατά την εργασία, με σοβαρές συνέπειες στην παραγωγικότητα, την οικονομία, την οικογένεια και την κοινωνία. (WHO: Declaration on Occupational Health for all 11-14/10/1994).

Οι Υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας στις ΗΠΑ εκτιμούν σε 390.000 περίπου τις νέες περιπτώσεις επαγγελματικών ασθενειών που εμφανίζονται. Επιδημιολογικές δε αναλύσεις στην ίδια χώρα καταδείχνουν μία αυξημένη θνησιμότητα για τους εργαζόμενους

σε ορισμένους βιομηχανικούς κλάδους που ξεπερνούν τις 100.000 θανάτους κάθε χρόνο σαν αποτέλεσμα επαγγελματικής νόσησης.

(Nickolas Askounis Ashford: Crisis in the Workplace: Occupational Disease and Injury - A report of the Ford Foundation MIT Press 1975 pp.10)

Πρόσφατες επίσημες εκτιμήσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση αναφέρουν:
Σε 150 εκατομμύρια εργαζόμενους που αριθμεί η ΕΕ,

- 10 εκατομμύρια κάθε χρόνο πέφτουν θύματα εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών,
- 8.000 απ' αυτά είναι θανατηφόρα,
- 20 δις ECU καταβάλλονται ετησίως σαν αποζημιώσεις.

Στην Ελλάδα οι επαγγελματικές ασθένειες παραμένουν αδιάγνωστες, αφού οι επίσημες στατιστικές από το 1985 μέχρι και σήμερα δεν τις καταγράφουν καν. Παρατίθεται πίνακας από σχετική έρευνα της Επιτροπής της Ε.Ε.

Νο Παγκόσμιος Παραγραφέας	B 10.000	D 60.000	DK 15.000	E 3.500	F 10.000	UK 300 HSI	GB	I 60.000	IRL 100	L 153	NL 700	P 2.300
Νο Παγκόσμιος Αναγνωρισμένος	4.000	10.000			4.500	50	15.000		6		800	

Την ίδια στιγμή που στην Ελλάδα πάνω και μόνο για το ΙΚΑ 11.000 περίπου εργαζόμενοι οδηγούνται κάθε χρόνο σε πρόωρη συνταξιοδότηση για λόγους υγείας, (γενικά;)

* Π.Ο.Υ.: Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (WHO)

ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΓΙΑ ΤΟ AIDS στους χώρους εργασίας.

AIDS μία ακόμα αιτία κοινωνικού ρατσισμού Ας αντισταθούμε.
Είναι καθήκον του Συνδικαλιστικού Κινήματος και όλων μας.

Η λοίμωξη από τον ιό που προκαλεί το AIDS είναι μείζον παγκόσμιο πρόβλημα με ευρείες κοινωνικές πολιτισμικές, οικονομικές, πολιτικές, ηθικές και νομικές διαστάσεις και επιπτώσεις.

Οι χώροι εργασίας διαδραματίζουν παντού κεντρικό ρόλο στη ζωή των ατόμων. Η μελέτη για το AIDS σε σχέση με τους χώρους εργασίας, θα ενδυναμώσει την προσπάθεια για αποτελεσματική αντιμετώπιση του σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο.

Επιπλέον, η ανησυχία για τη διασπορά του ιού δίνει μία ευκαιρία για να επανεξετασθεί το εργασιακό περιβάλλον.

Αυτό παρέχει την ευκαιρία στους εργαζόμενους, στους εργοδότες και στις οργανώσεις τους, και όπου αρμόζει, σε κυβερνητικές υπηρεσίες και σε άλλους οργανισμούς να δημιουργήσουν κατάλληλη ατμόσφαιρα για φροντίδα και προστασία της υγείας όλων των εργαζομένων.

Παρέχει ευκαιρία για επανεξέταση των εργασιακών σχέσεων με τέτοιο τρόπο, ώστε να προάγει τα

ανθρώπινα δικαιώματα και την αξιοπρέπεια, για να αποφεύγεται η κοινωνική διάκριση και ο στιγματισμός, αλλά και για να βελτιώνει τις εργασιακές μεθόδους και τακτικές.

Αποσπάσματα από την ομόφωνη διακήρυξη του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (WHO) και του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας (ILO) στις 29 Ιουνίου 1988.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΓΥΑΛΙΝΑ ΚΤΗΡΙΑ

Ρυθμίσεις υπό το φως των αναγκών για ένα ανθρώπινο εργασιακό και ευρύτερο περιβάλλον

Στο ΥΠΕΧΩΔΕ καταρτίζεται Προεδρικό Διάταγμα περί εξοικονομήσεως ενέργειας στα νέα κτήρια.

Η πρωτοβουλία είναι πρωτοπορειακή στο είδος της και μπορεί να συμβάλει σε μία νέα αντιμετώπιση του τρόπου που χτίζουμε κατ' ουσία "άρρωστα κτήρια", ενεργοβόρα και

περιβαλλοντικά ασύμβατα.

Τα γυάλινα κτήρια - κλουβιά είναι θερμοκύπια το καλοκαίρι και ψυγεία το χειμώνα. Έτσι χρειάζονται συνεχώς κλιματιστική "στήριξη" γεγονός που σημαίνει μεγάλη κατανάλωση ηλεκτρικής ε-

νέργειας.

Όσο και αν φαίνεται περίεργο αυτά τα κτήρια διαμορφώνουν γύρω τους ένα μικροκλίμα με επιπτώσεις και στα γειτονικά κτήρια.

Εκτός αυτού υπάρχουν καταγγελίες για επιπτώσεις στην υγεία

των εργαζομένων σ' αυτά με τάσεις λιποθυμίας και ασθένειας.

Ο τρόπος για να αποφεύγονται τέτοιες λύσης δόμησης είναι η επιβολή συνολικής ενεργειακής μελέτης με όρια ενεργειακής κατανάλωσης και απώτερο σκοπό τον **βιοκλιματικό σχεδιασμό**.

Προς αυστηροποίηση της οδηγίας SEVESO

Οι σοβαρότατοι κίνδυνοι που περικλείουν ορισμένες βιομηχανικές δραστηριότητες για τον άνθρωπο και το περιβάλλον ωθούν προς πιο ριζοσπαστικές νομοθεσίες, αυστηρότερες και διαρκώς εμπλουτιζόμενες.

Η οδηγία SEVESO αυστηροποιείται και συ-

μπληρώνεται για να εκπληρώσει τον σκοπό για τον οποίο αρχικά συντάχθηκε.

Έτσι υπάρχει στα σκαριά πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για την αντιμετώπιση κινδύνων σχετιζόμενων με επικίνδυνες ουσίες.

Εμείς και με αυτή την ευκαιρία καλούμε την

Πολιτεία να δημιουργήσει την ανάλογη υποδομή αλλά και να συμβάλλει στην διαμόρφωση μιας "κουλτούρας" υπευθυνότητας προς κάθε κατεύθυνση προκειμένου να μην προβαίνουμε σε μία επιδερμική εναρμόνιση με την κοινοτική νομοθεσία αλλά σε μία ουσιαστική.

Στο μεταξύ επίκειται από τη χώρα μας η υιοθέτηση της 174 Διεθνούς Σύμβασης Εργασίας του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας για την πρόληψη των σοβαρών βιομηχανικών ατυχημάτων (κείμενα που ψηφίσθηκαν τον Ιούνιο του 1993 στη Γενεύη).

ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΓΣΕΕ ΜΕ ΘΕΜΑ: "Μισθωτοί και Συνδικαλισμός στην Ελλάδα".

(συνέχεια από σελίδα 1)

γίνει αυτό. Η μέχρι σήμερα εμπειρία σε σχέση με το πόσο τα συνδικάτα ασχολούνται με ζητήματα που βρίσκονται τόσο ψηλά στα ενδιαφέροντα των εργαζομένων δεν είναι η καλύτερη δυνατή.

Γίνονται βέβαια προσπάθειες που όμως καθώς δεν έχουν συνέχεια είναι αποσπασμα-

τικές και δίνουν το στίγμα του ευκαιριακού.

Είναι καιρός τα συνδικάτα να καταθέσουν τη δική τους άποψη - θέση για την βιώσιμη ανάπτυξη. Αυτή την ανάπτυξη που δεν θα αντιστρατεύεται το περιβάλλον, δεν θα υφαρπάζει τους φυσικούς πόρους από τις

επόμενες γενιές, θα σέβεται τον άνθρωπο και δεν θα εγκλωβίζεται στην κοινωνικά επικίνδυνη αντίληψη της τυφλής ανταγωνιστικότητας, που έχει κατανήσει και το φάρμακο δια πάσαν . . . νόσον, όπως το προβάλλει η εργοσδοσία.

Στην δίνη των προτεραιοτήτων και το

συνδικαλιστικό κίνημα μεταθέτει χρονικά την ενασχόλησή του με ζητήματα που άπτονται ουσιαστικά του ζην.

Παίρνοντας όμως υπ' όψιν τα αποτελέσματα της δημοσκόπησης φαίνεται πως δεν έχει πια αυτή την πολυτέλεια.

Κώδικας αρχών για το AIDS στους χώρους εργασίας *

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η μόλυνση με τον ιό που προκαλεί το AIDS δεν μειώνει την ικανότητα για εργασία. Οι φορείς είναι καθαρά φυσιολογικά άτομα που μπορούν και πρέπει να συνεχίζουν την κανονική τους εργασία. Όταν κάποιος εργαζόμενος, φορέας του ιού, εκδηλώσει την νόσο του AIDS θα πρέπει να αντιμετωπίζεται όπως όλοι οι πάσχουν από δυνητικά ανίατες ασθένειες.

2. ΠΡΟΣΛΗΨΗ

Για την πρόσληψη προς εργασία δεν απαιτείται έλεγχος (άμεσος ή έμμεσος) για τον ιό που προκαλεί το AIDS.

3. ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΔΟΤΗ

Δεν είναι απαραίτητο ή αναγκαίο ο εργαζόμενος να ενημερώσει τον εργοδότη του ή το εργασιακό του περιβάλλον όταν είναι φορέας του HIV ή πάσχει από AIDS (έχει μολυνθεί). Η ενημέρωση και η συνεργασία του εργαζόμενου που είναι φορέας ή πάσχει από AIDS με το Γιατρό Εργασίας θεωρείται ιδιαίτερα χρήσιμη, βασιζόμενη στις αρχές της ιατρικής δεοντολογίας.

4. ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟΤΗΤΑ

Η εμπιστευτικότητα και η εχεμύθεια αφορά σε όλες τις ιατρικές πληροφορίες συμπεριλαμβανομένων και αυτών που σχετίζονται με το AIDS.

5. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥ

Οι εργαζόμενοι οι οποίοι έχουν μολυνθεί ή έχει γίνει αντιληπτό ότι έχουν μολυνθεί με τον ιό που προκαλεί το AIDS, πρέπει να προστατεύονται από το στιγματισμό, την απομόνωση και οποιαδήποτε κοινωνική διάκριση, από τους εργοδότες, τους συναδέλφους τους, τα σωματεία ή οποιοδήποτε τρίτο πρόσωπο.

Η ενημέρωση και η εκ-

παίδευση βοηθούν στην δημιουργία συνθηκών υποστήριξης και προστασίας για τους φορείς του ιού.

6. ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Οι εργαζόμενοι και οι οικογένειές τους θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα πρόσβασης σε ενημερωτικά και εκπαιδευτικά πρόγραμμα που σχετίζονται με το AIDS, καθώς και σε σχετικούς συμβουλευτικούς σταθμούς και κέντρα αναφοράς.

Οι εργοδότες και τα σωματεία των εργαζομένων σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες πρέπει να φροντίζουν για τη συστηματική πληροφόρηση σε θέματα που αφορούν στο AIDS.

7. ΟΦΕΛΗ

Οι εργαζόμενοι που έχουν μολυνθεί από τον ιό δεν πρέπει να υφίστανται κοινωνικές διακρίσεις: ως προς τα επιδόματα, αναρρωτικές άδειες κ.λ.π. Ισχύουν όσα περιγράφονται στην ασφαλιστική και εργατική νομοθεσία.

8. ΛΟΓΙΚΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΙΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η μόλυνση με τον ιό που προκαλεί το AIDS αυτή καθαυτή δεν περιορίζει την ικανότητα για εργασία. Αν η ικανότητα αυτή είναι μειωμένη, πρέπει να γίνονται οι ανάλογες αλλαγές στις θέσεις εργασίας των εργαζομένων που έχουν προσβληθεί από τον ιό.

9. ΣΥΝΕΧΙΣΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΚΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

Δεν αποτελεί αιτία για απόλυση η μόλυνση από τον ιό που προκαλεί το AIDS. Όπως συμβαίνει σε όλες τις ασθένειες, οι εργαζόμενοι αυτοί μπορούν να εργάζονται, όσο κρίνονται ιατρικά ικανοί για την κατάλληλη εργασία.

10. ΠΡΩΤΕΣ ΒΟΗΘΕΙΕΣ

Στις περιπτώσεις όπου απαιτείται παροχή Πρώτων Βοηθειών στους χώρους εργασίας, πρέπει να παίρνονται οι απαραίτητες προφυλάξεις για την μείωση

κινδύνου μετάδοσης δια του αίματος λοιμώξεων όπως π.χ. η ηπατίτιδα B. Οι προφυλάξεις αυτές είναι εξίσου αποτελεσματικές για την αποφυγή της μετάδοσης του ιού που προκαλεί το AIDS.

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

- ✓ Δύο Τόμοι 1430 σελίδων, με περισσότερα από 100 νομοθετήματα.
- ✓ Νομοθεσία για την ΥΑΕ από το 1920 έως σήμερα, με πλήρες κείμενο.
- ✓ Παρεμφερής νομοθεσία (πυρασφάλειας, μεγάλα βιομηχανικά ατυχήματα κ.α.).
- ✓ Τρία ευρετήρια ανεύρεσης νόμων και θεμάτων.

Ευρετήριο I: Πίνακας Νομοθεσίας για την Υγιεινή και Ασφάλεια της Εργασίας κατά χρονολογική σειρά.

Ευρετήριο II: Θεματικό Ευρετήριο Νομοθεσίας για την Υγιεινή και Ασφάλεια της Εργασίας, με 500 περίπου κατάλληλα επιλεγμένα και αλφαριθμητικά ταξινομημένα θέματα.

Ευρετήριο III: Νομοθεσία Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας κατά Ομάδες:

Τομέας - Κλάδος - Παράγοντας, με 28 ομάδες

Υπεύθυνοι υλοποίησης:
ΗΛΙΑΣ ΜΠΑΝΟΥΤΣΟΣ - ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΑΡΑΦΟΠΟΥΛΟΣ

Έκδοση
Ελληνικού Ινστιτούτου Υγιεινής
και Ασφάλειας της Εργασίας
Ε.Ι.Υ.Α.Ε.

Την "ΑΡΑΣΗ" επιμελούνται οι υπεύθυνοι των Τμημάτων Περιβάλλοντος και Υγιεινής & Ασφάλειας Εργασίας.
Υπεύθυνος για την Διοίκηση του ΕΚΑ: Χρήστος Πολυζωγόπουλος.

Διάθεση: ΕΚΑ, Γ' Σεπτεμβρίου 48B', 104 33 ΑΘΗΝΑ, ☎ 88 36 917, 88 41 818, FAX: 88 39 271
Επιτρέπεται η χωρίς άδεια αναδημοσίευση ή αναπαραγωγή μέρους του φυλλαδίου, με μόνη υποχρέωση την αναφορά της πηγής.